

Булашенко А. Є.

здобувач освіти другого (магістерського) рівня,
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

АУДИТ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансова безпека підприємства є однією з ключових умов його стабільного функціонування та розвитку в умовах нестабільного економічного середовища. Вона формується під впливом багатьох чинників, серед яких особливе місце посідає стан розрахунків із контрагентами. Дебіторська заборгованість, будучи невід'ємною складовою оборотних активів, одночасно виконує подвійну роль: з одного боку, вона забезпечує безперервність господарської діяльності, а з іншого боку за відсутності належного контролю може стати джерелом фінансових ризиків і загроз платоспроможності підприємства.

Зростання обсягів дебіторської заборгованості, її прострочення або низька ймовірність погашення негативно впливають на ліквідність, фінансову стійкість і загальний рівень фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Аудит дебіторської заборгованості не обмежується перевіркою правильності бухгалтерських записів чи формального дотримання облікових стандартів. Його зміст полягає у комплексному аналізі структури заборгованості, оцінці її якості, виявленні сумнівних і безнадійних боргів, а також у перевірці адекватності створення резервів. Саме завдяки аудиту з'являється можливість своєчасно ідентифікувати приховані фінансові загрози, пов'язані з ризиком неповернення коштів, та запобігти викривленню фінансової звітності [1, 6] (табл. 1).

В умовах зростання економічної невизначеності, посилення конкуренції та ускладнення договірних відносин аудит дебіторської заборгованості набуває

XIV Міжнародна науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
5 грудня 2025 року, м. Тернопіль

стратегічного значення для системи фінансової безпеки підприємства. Він сприяє підвищенню прозорості фінансової інформації, зміцненню платіжної дисципліни контрагентів і формуванню обґрунтованих управлінських рішень щодо кредитної політики підприємства.

Таблиця 1

**Особливості аудиту дебіторської заборгованості як складової
фінансової безпеки підприємства**

Ознака	Характеристика
Цільова спрямованість	Забезпечення своєчасного виявлення ризиків неповернення дебіторської заборгованості та мінімізація фінансових втрат
Превентивна функція	Виявлення проблемних боргів до виникнення критичних наслідків для ліквідності підприємства
Об'єкт контролю	Дебіторська заборгованість, її структура, строки погашення, обґрунтованість резервів під сумнівні борги
Методи	Документальна перевірка, аналітичний аналіз, тестування внутрішніх процедур, оцінка кредитної політики
Суб'єкти здійснення	Внутрішні аудитори, незалежні аудиторські фірми
Аналітична спрямованість	Оцінка якості дебіторської заборгованості, виявлення безнадійних і сумнівних боргів
Взаємозв'язок із фінансовою безпекою	Контроль дебіторської заборгованості дозволяє зберегти ліквідність, стабільність грошових потоків та фінансову стійкість підприємства
Консультативна функція	Надання рекомендацій щодо оптимізації кредитної політики та управління дебіторською заборгованістю
Регулярність проведення	Планова та позапланова, залежно від фінансового стану та внутрішніх ризиків підприємства

XIV Міжнародна науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
5 грудня 2025 року, м. Тернопіль

Очікуваний результат	Підвищення прозорості фінансової інформації, зміцнення платіжної дисципліни контрагентів, мінімізація фінансових ризиків
----------------------	--

Джерело: сформовано на основі [1, 2, 5, 6]

Аудит дебіторської заборгованості виступає одним із ключових інструментів забезпечення фінансової безпеки підприємства, оскільки дозволяє не лише перевіряти достовірність облікових даних, а й оцінювати якість управління кредитними ресурсами та ризики неповернення коштів. У процесі аудиту формуються комплексні висновки щодо стану дебіторської заборгованості, структури заборгованості за строками, ефективності наявних резервів і дотримання внутрішніх процедур контролю, що створює передумови для своєчасного прийняття управлінських рішень і мінімізації фінансових втрат.

Таким чином, аудит дебіторської заборгованості слугує не лише процедурою контролю, а й стратегічним інструментом управління фінансовими ризиками. Його впровадження та систематичне застосування підвищує прозорість фінансової інформації, зміцнює платіжну дисципліну контрагентів і сприяє формуванню надійної системи фінансової безпеки підприємства. Це підтверджує актуальність дослідження аудиту дебіторської заборгованості як складової стратегії забезпечення стабільності та розвитку економічного суб'єкта.

Список використаних джерел

1. Булат Г.В. Аналіз дебіторської заборгованості та напрями удосконалення управління нею. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 1. С. 222–226.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість" : затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237.

3. Панасюк В. М., Мельничук І. В., Омецінська І. Я. Облік та оподаткування в інтернет-бізнесі: перспективи розвитку та виклики. *Бізнес Інформ*. 2024. №1. С. 258–266.
4. Панасюк В., Мужевич Н. Особливості впливу цифровізації бухгалтерського обліку на бізнес-процеси підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2024. Том 89. № 4. С. 42-48.
5. Пуцентейло П. Р., Довбуш А. В. Основні вектори розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. *Інноваційна економіка*. 2021. № 3–4 (87). С. 140–151. DOI: <https://doi.org/10.37332/23091533.2021.3-4>.
6. Яременко Л.М. Формування обліково-аналітичної інформації в управлінні дебіторською заборгованістю підприємства. *Економічний вісник університету: збірник наукових праць учених та аспірантів*. 2017. Вип. 32/1. С. 123–130.